



аль-ФАРАБИ атындағы ҚҰУ



«Қаржылық менеджмент категориялары»

- Кафедра Менеджмент
- «Қаржылық менеджмент» пәні
- Э.ғ.д. профессор Адамбекова А.А.

Қаржылық менеджменттің категориясы – фактор

ІШКІ ФАКТОРЛАР

Кәсіпорында жұмысты ұйымдастырғанға байланысты

Еңбек ресурстарымен қамтылуы

Техникамен жабдықталуы

Кәсіпорын саясаты

Кәсіпорынның орналасқан жері

Қаржылық ресурстармен қамтылуы

Т.б

СЫРТҚЫ ФАКТОРЛАР

Кәсіпорынның билігіне жатпайтындар

Ішкі және сыртқы саясат

Табиғи-климат жағдайлары

Тұтынушылар табыстылығы

Мемлекеттің салық-несие саясаттары

Кәсіпкерлікті мемлекеттік бақылау

Қоғамдық құндылықтар жүйесі

Сыртқы экономикалық байланыстар

ҚАРЖЫЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТТІҢ КАТЕГОРИЯСЫ – ҮЛГІ

И.А. Бланк, пікірі бойынша теориялық концепциялар мен модельдерді шартты түрде үш топқа бөлуге болады :

Кәсіпорынның
қаржылық қызметінің
мақсаты мен негізгі
параметрлерін
анықтайтын,
сәйкесінше
БАСҚАРУШЫЛЫҚ



Инвестициялаудың
қаржылық
құралдарын
таңдау
процессіндегі
нақты нарықтық
құнды қамтитын



Қаржы нарығын
ақпартапен
қамтамасыз ету
және нарықтық
бағаны
қалыптастырумен
байланысты



ҚАРЖЫЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТТІҢ КАТЕГОРИЯЛАРЫ – МӨЛШЕРЛЕМЕ, ПАЙЫЗ, ДИСКОНТ

http://ipoteka.kz/kz/clients/FAQ.php?menu_id=32

Осы сілтеме бойынша сіз “мөлшерлемедеген не?» атты сұраққа тереңдетілген жауап таба аласыз

Пайыз – басқалардың ақшасын пайдаланғаны үшін ақы.

Дисконт – ол тауар немесе материалдық құндылықтың бағасының айырмашылығы. Мұнда, бүгінгі баға мен тауарды сату (өтеу) кезіндегі бағалардың айырмашылығы



ҚАРЖЫЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТТІҢ КАТЕГОРИЯЛАРЫ – ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР, АҚША АҒЫМЫ, ТӘУЕКЕЛДІЛІК

Қаржы құралдары - нарықта сатуға және сатып алуға болатын қаржы активтері мен пассивтері, жасалған капитал осы активтер мен пассивтер арқылы бөлінеді және қайта бөлінеді.



Ақша ағымы – қаржылық жыл ішінде кәсіпорынның табатын және төлейтін ақшалай қаражаттар сомаларының арасындағы айырма болып табылады.

Қаржылық менеджменттің категориясы - тәуекелділік

Тәуекелділік — дегеніміз табиғат құбылысы және адамзаттың әр түрлі қызметінің өзіндік ерекшеліктерімен пайда болатын ысыраптың қауіп-қатерлі мүмкіндігі.



ЖАЙ ПАЙЫЗДАР ФОРМУЛАСЫ

$$I = P * i * t$$

Мұндағы:

- I - салым бойынша сый-ақы сомасы немесе пайыздар сомасы (ақшалай мөлшерде);
- P - салым сомасы (инвестицияланған капитал немесе ақшаның бүгінгі құны);
- t - қаражаттарды салу кезеңі;
- i - пайыздық мөлшерлеме.
- $*$ - көбейту белгісі



Жай пайыздар бойынша
жинақталған сома формуласы:

$$S = P + I$$

немесе

$$S = P * (1 + i * t)$$

ЕСКЕРГЕН ЖӨН

i және **t** - көрсеткіштері өзара тығыз байланысты.

Егер келісім шартта пайыздық мөлшерлеме жылдық болса, онда қаражаттарды салу кезеңі есептеулерде жылдық болып қарастырылады.

Егер пайыздық мөлшерлеме тоқсандық болса, онда t мерзімі бойынша сәйкесінше тоқсандық болып қолданылады және сол сияқты т.б.

Мысалы: 200000 теңге, бір жарым жылға мынадай пайыздық мөлшерлеме бойынша салынған.

$P=200000$; $t=1,5$ жылға.

а) 12% жылдық= $0,12$, онда $t=1,5$;

б) 6% жарты жылдық= $0,06$, онда $t=3$;

в) 3% тоқсандық= $0,03$, онда $t=6$;

г) 1% айлық= $0,01$, онда $t=18$.



КҮРДЕЛІ ПАЙЫЗДАР БОЙЫНША ЖИНАҚТАЛҒАН СОМА

Мұндағы:

S – жинақталған сома;

P - салым сомасы (инвестицияланған капитал немесе ақшаның бүгінгі құны);

n - қаражаттарды салу кезеңі;

i - пайыздық мөлшерлеме.

$$S = P * (1 + i)^n$$



Есеп

Инвестицияланған капитал – 5000 мың теңге;

қаражаттарды салу кезеңі – 2 жыл

Пайыздық мөлшерлеме – 8%

Шешуі: $S = P * (1 + i)^n = 5000 * (1 + 0,08)^2 = 5\,832$ мың теңге

ДИСКОНТТЫҚ КӨБЕЙТІНДІ

Дисконттық
көбейтінді

$$S = P \cdot (1 + i \cdot t)$$

Жай пайыздар
бойынша

$$(1 + i \cdot t)$$

$$S = P \cdot (1 + i)^n$$

Күрделі пайыздар
бойынша

$$(1 + i)^n$$



Р - САЛЫМ СОМАСЫН (ИНВЕСТИЦИЯЛАНҒАН КАПИТАЛ НЕМЕСЕ АҚШАНЫҢ БҮГІНГІ ҚҰНЫН) АНЫҚТАУ

$$P = S : (1+i*t)$$

$$P = S : (1+i)^n$$

Есеп

Жинақталған капитал – 5000 мың теңге;

қаражаттарды салу кезеңі – 2 жыл

Пайыздық мөлшерлеме – 10%

Шешуі:

$$P = S : (1+i*t) = 5000 : (1+0,1*2) = 4166,66 \text{ мың теңге}$$

$$P = S : (1+i)^n = 5000 : (1+0,1)^2 = 4132,23 \text{ мың теңге}$$

Жай және күрделі пайыздардың айырмашылығын келесі кесте бойынша анықтауға болады.

	Жай пайыздар		Күрделі пайыздар
1ай	$100+10=110$	1ай	$100+10=110(\%11)$
2ай	$110+10=120$	2ай	$110+11=121(\%12,1)$
3ай	$120+10=130$	3ай	$121+12,1=133,1(\%13,31)$
4ай	$130+10=140$ $S=P*(1+i*t)=100*(1+0.1*4)=140$	4ай	$133,1+13,31=146,41$ $S=P*(1+i)^n=100*(1+0.1)^4=146.41$



1. Қаржы-экономикалық есептеудегі жай пайыздар.

Мысалы: 200000 теңге, бір жарым жылға мынадай пайыздық мөлшерлеме бойынша салынған.

$P=200000$; $t=1,5$ жылға.

а) 12% жылдық=0,12, онда $t = 1,5$;

б) 6% жарты жылдық=0,06, онда $t = 3$;

в) 3% тоқсандық= 0,03, онда $t = 6$;

г) 1% айлық=0,01, онда $t = 18$.



1. Қаржы-экономикалық есептеудегі жай пайыздар.

ШЕШІМІ:

$$I = P * i * T,$$

- а) $200000 * 0,12 * 1,5 = 36000$ тенге;
- б) $200000 * 0,06 * 3 = 36000$ тенге;
- в) $200000 * 0,03 * 6 = 36000$ тенге;
- г) $200000 * 0,01 * 18 = 36000$ тенге.



1. Қаржы-экономикалық есептеудегі жай пайыздар.



ІНАҚТАЛҒАН СОМА ФОРМУЛАСЫ:

$$S = P + I,$$

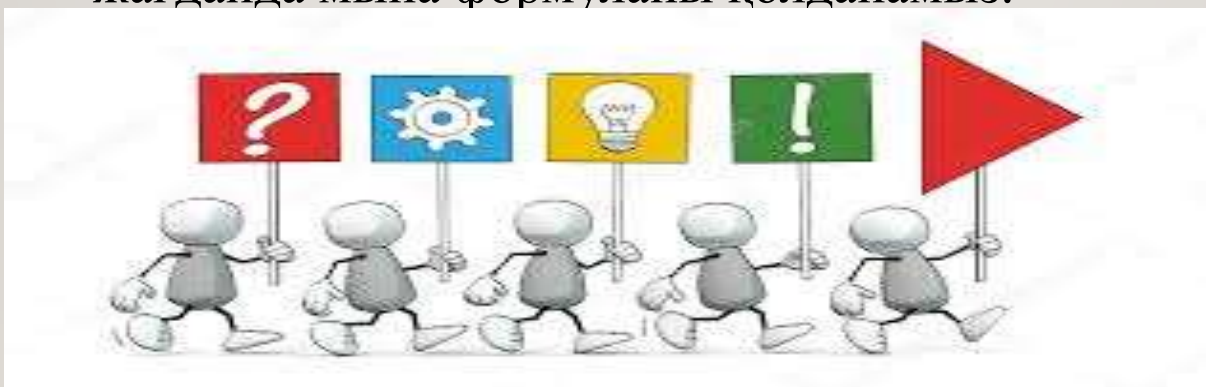
немесе

$$S = P * (1 + i * t).$$



1. Қаржы-экономикалық есептеудегі жай пайыздар.

- Кейбір жағдайларда *ақшаның бүгінгі құнын* анықтауда қажеттілік туындайды.
- Яғни, белгілі мерзімнен кейін қажетті сомаға ие болу үшін бүгінгі күні қанша қаражат салуға тиісті осы жағдайда мына формуланы қолданамыз:





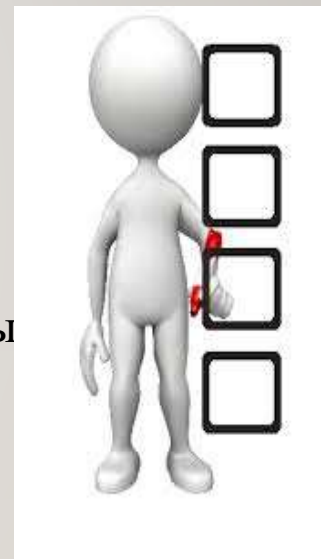
2 СҰРАҚ ҚАРЖЫ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЕСЕПТЕУДЕГІ КҮРДЕЛІ ПАЙЫЗДАР

Күрделі пайыздар бойынша жинақталған сома.

$$S = P * (1 + i)^n$$

Жоғарыда аталған формула бойынша ақшаның бүгінгі құнын анықтаймыз

$$P = S / (1 + i)^n$$



2 сұрақ Қаржы-экономикалық есептеудегі күрделі пайыздар

Кейбір қаржылық контрактілерде жыл ішінде пайыздар бірнеше рет есептелуі қарастырылады. Бұл жағдайда мына формула қолданылады.

$$S = P * (1 + i/m)^{n*m}$$

m-жыл ішіндегі төлемнің жасалу саны.



	ФОРМУЛА	Дисконттық көбейтінді
Жай пайыздар	$S = P * (1 + i * t)$ $P = S / (1 + i * t)$	$(1 + i * t)$
Күрделі пайыздар	$P * (1 + i)^n$ $P = S / (1 + i)^n$	$(1 + i)^n$

**Жай және күрделі пайыздардың айырмашылығын
келесі кесте бойынша анықтауға болады.**

	Жай пайыздар		Күрделі пайыздар
1ай	$100+10=110$	1ай	$100+10=110(\%11)$
2ай	$110+10=120$	2ай	$110+11=121(\%12,1)$
3ай	$120+10=130$	3ай	$121+12,1=133,1(\%13,31)$
4ай	$130+10=140$	4ай	$133,1+13,31=146,41$
	$S=P*(1+i*t)=100*(1+0.1*4)=140$		$S=P*(1+i)^n=100*(1+0.1)^4=146.41$